

Biuletyn Informacyjny

Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Zielonej Górze

nr 3/2008

ISSN 1734-5375

kwartalnik

• wydawnictwo bezpłatne

Wyzwania lubuskiego rynku pracy

"Rozwój z troską o człowieka"

Wojewódzki Urząd Pracy
w Zielonej Górze
ul. Wyspiańskiego 15
65-036 Zielona Góra
tel.: (+48)(068) 456 56 56
fax: (+48)(068) 327 01 11
e-mail: wup@wup.zgora.pl
www.wup.zgora.pl

Centrum Informacji
i Planowania
Kariery Zawodowej
w Zielonej Górze
ul. Wyspiańskiego 13
65-036 Zielona Góra
tel. (+48)(068) 458 88 90
e-mail: cizzg@wup.zgora.pl

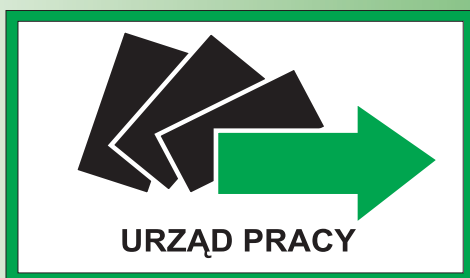
Wojewódzki Urząd Pracy
Oddział Zamiejscowy
w Gorzowie Wlkp.
ul. Szwoleżerów 18
66-400 Gorzów Wlkp.
tel.:(+48)(095) 720 70 14
tel./fax: (+48)(095) 722 38 68
e-mail: ziwugo@praca.gov.pl

Centrum Informacji
i Planowania
Kariery Zawodowej
w Gorzowie Wlkp.
ul. Ściegiennego 17
66-400 Gorzów Wlkp.
tel.: (+48)(095) 724 04 84
tel.: (+48)(095) 722 80 25
tel./fax: (+48)(095) 722 46 61
e-mail: gowuciz@praca.gov.pl

Spis treści:

Wyzwania lubuskiego rynku pracy – „Rozwój z troską o człowieka”	4
Wyzwania lubuskiego rynku pracy – diagnoza podstawą realizacji	5
Forum poradnictwa zawodowego - skoordynowane planowanie kariery zawodowej	7
Kształcenie ustawiczne – stan obecny a przyszłość	8
Kreowanie partnerstw lokalnych i projektowych	10
Praca na wsi i w mieście	11
Bezrobotni i oferty pracy	12
Nasz wkład w Dni Województwa Lubuskiego	14
Niemieccy goście w Lubuskiem	14
W skrócie	15
Bezrobocie w Lubuskiem w 2008 r.	16

Redakcja:

Wojewódzki Urząd Pracy
65-036 Zielona Góra
ul. Wyspiańskiego 15
tel. 068 4565623
e-mail: wup@wup.zgora.pl
rzecznik@wup.zgora.pl

Zespół redakcyjny tworzą
rzecznik prasowy
Małgorzata Kordoń
oraz pracownicy WUP

Wydawca:

Wojewódzki Urząd Pracy
65-036 Zielona Góra
ul. Wyspiańskiego 15
tel. 068 4565610

Druk:

EXPOL P. Rybiński i J. Dąbek Sp.J.
87-800 Włocławek, ul. Brzeska 4
tel./fax 054 232 37 23
e-mail: sekretariat@expol.home.pl
www.expol.home.pl

SKANOWANI PAŃSTWO

Przekazuję Państwu kolejny numer Biuletynu Informacyjnego Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Głównym tematem tego wydania jest zorganizowana przez nasz urząd konferencja pt.: Wyzwania lubuskiego rynku pracy – „Rozwój z troską o człowieka”, która odbyła się 22 i 23 września br. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sulechowie.

Przyczyną zwołania tej konferencji były wnioski, jakie wyciągnęliśmy z cyklu spotkań, które przeprowadzili pracownicy WUP z partnerami rynku pracy. Spotkania te służyły nawiązaniu lepszej współpracy między instytucjami oświatowymi i kształcącymi na szczeblu lokalnym. Poznawaliśmy ich problemy i potrzeby, ale również możliwości. Z tych rozmów wyłoniły się trzy problemy:

- potrzeba ciągłego monitorowania i diagnozowania rynku pracy,
- rozwijanie poradnictwa zawodowego już wśród uczniów, aby bardziej świadomie decydowali o wyborze zawodu i karierze zawodowej,
- rozwijanie kształcenia ustawicznego, dzięki któremu ludzie staną się bardziej mobilni zawodowo.

Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze, co pół roku monitoruje zawody nadwyżkowe i deficytowe. Mamy więc wciąż świeże informacje na ten temat. Wyniki naszych badań są przekazywane instytucjom rynku pracy, oświatowym oraz pracodawcom. Ale trzeba z tego korzystać, pewne rzeczy wspólnie uzgadniać.

Każdy z nas jest świadomy, że pojedynczo nie podoba tym problemom. Dlatego zorganizowaliśmy tę konferencję przy współudziale naszych partnerów, która zakończyła etap pełnej diagnozy rynku pracy, a rozpoczęła etap realizacji konkretnych działań. Każdy powiat ma swoją specyfikę gospodarczą. I sprawy dopasowania zawodowego mieszkańców powiatu do potrzeb pracodawców i nowych inwestorów powinny być w pierwszej kolejności rozwiązywane lokalnie. Każdy coś może wnieść. Jedni mają pomysły (np. stowarzyszenia), inni możliwości finansowe ich realizacji (np. urzędy pracy lub pracodawcy), kolejni - możliwości przekwalifikowania zawodowego (instytucje oświatowe), a jeszcze można wesprzeć bezrobotnych socjalnie (np. urzędy gmin i ośrodki pomocy społecznej). Musimy się tylko chcieć dogadać, każdy w swoim, najbliższym otoczeniu, które nazywamy lokalnym rynkiem pracy. Zakres współpracy określił Pakt na Rzecz Zatrudnienia. Uroczyste podpisanie go nastąpiło podczas konferencji.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z podsumowaniem trzech sesji panelowych, jakie miały miejsce podczas konferencji. Każda zajmowała się jednym z trzech problemów, na które zwróciłem tu uwagę. Niestety, obję-

tość naszego biuletynu powoduje, iż relacje z konferencji są skrócone, ale wszystkie wystąpienia konferencyjne wydaliśmy także w formie książki, można więc bardzo dokładnie zapoznać się z tematyką tego dwudniowego spotkania specjalistów rynku pracy i ich partnerów. Książka jest dostępna w naszym urzędzie. Zostanie także przekazana zainteresowanym instytucjom związanym z rynkiem pracy.

W obecnym biuletynie poświęcamy także miejsce innym zagadnieniom. Porównujemy szanse na zatrudnienie mieszkańców wsi i miast lubuskich, z czego wynika, że mieszkańcy wsi są w zdecydowanie trudniejszej sytuacji. I nie jest to tylko problem braku miejsc pracy, ale także słabszego wykształcenia młodzieży mieszkającej na wsi. Omawiamy także zawody i specjalności generujące bezrobocie w województwie lubuskim w latach 2005 – 2008. Przystawiamy krótki raport o bezrobociu, który pokazuje, że tendencja spadku bezrobocia wciąż się utrzymuje, jednak nadchodzą niepokojące sygnały o grupowych zwolnieniach w branży motoryzacyjnej, budowlanej oraz spożywczej.

Zachęcam Państwa do lektury naszego branżowego pisma i wymiany doświadczeń oraz poglądów dotyczących rynku pracy.

Z POWAŻANIEM

Grzegorz Błażków
dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Zielonej Górze

Wyzwania lubuskiego rynku pracy – „Rozwój z troską o człowieka”

Wojewódzki Urząd Pracy był organizatorem konferencji pt.: Wyzwania lubuskiego rynku pracy – „Rozwój z troską o człowieka”, która odbyła się 22 i 23 września br. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sulechowie.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem. Sala wypełniona była po brzegi. Z zaproszonych gości nie przybyła jedynie minister **Jolanta Fedak**, z powodu kłopotów zdrowotnych. Wcześniej jednak objęła konferencję honorowym patronatem. Gościliśmy parlamentarzystów: senatora **Stanisława Iwana**, posła **Marka Cebulę**, wicewojewodę **Jana Świrepo**, wicemarszałka **Tomasz Wontora**, wicemarszałka Sejmiku **Kazimierza Pańtaka**, radnych Sejmiku, przedstawiceli szkolnictwa wyższego na czele z rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego **Czesławem Osękowskim**, władze samorządowe miast i gmin. Razem w konferencji uczestniczyło blisko 300 osób.

Otwarcia dokonał dyrektor WUP w Zielonej Górze **Grzegorz Błażków**. Podkreślił, że konferencja i podpisane Paktu na Rzecz Zatrudnienia są pierwszą w Polsce taką inicjatywą.

Dyrektor WUP Grzegorz Błażków

- W naszym regionie odczuwamy pozytywne skutki wzrostu gospodarczego - mówił dyrektor Błażków - widoczne są efekty nowych inwestycji, czyli wzrost miejsc pracy, pojawiają się nowe firmy w branżach produkcyjnych i budowlanych. Ale pojawiły się też braki odpowiednich pracowników. Jak dotychczas to pracownik zabiegał o miejsce pracy, ale sytuacja zmieniła się. Przeszliśmy z rynku pracodawcy na rynek pracownika. Jak wynika z ostatnich badań przeprowadzonych przez przedsiębiorców ok. 90 proc. pracodawców ma problemy z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. 30 proc. pracodawców nie prowadzi w ogóle jakiegokolwiek polityki zatrudnieniowej, ze względu na to, że niedopasowanie kwalifikacji kadr jest tak duże, iż nie są w stanie prowadzić działalności i jeszcze kierować się regułami związanymi z prawdziwą polityką kadrową.

WUP od paru miesięcy - podkreślił dyrektor - prowadzi akcję spotkań z przedstawicielami różnych podmiotów: instytucji rynku pracy, edukacji, pracodawców, przedsiębiorców i instytucji około biznesowych. Każdy z nich stwierdzał, że istnieje potrzeba rozmów, wymiany informacji i doświadczeń, szerszej współpracy w podejmowa-

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem

niu wspólnych działań. Konferencja jest odpowiedzią na te potrzeby. Nam nadzieje, że będzie miała wpływ na jednoznaczne poukładanie metod i rozwiązań, które pozwolą instytucjom związanym z rynkiem pracy mówić jednym głosem. A w konsekwencji przyczyni się do rozwoju gospodarczego naszego regionu.

Następnie głos zabrał wicewojewoda lubuski **Jan Świrepo**. Został poproszony o przedstawienie informacji, a także swoich rozmyślań nad rolą partnerstw w kreowaniu i realizowaniu polityki zatrudnienia. Wicewojewoda potwierdził, że do partnerstw nikogo nie trzeba przekonywać. Bowiem nie wystarczą już same urzędy pracy, sami pracodawcy czy organizacje związkowe, ważne jest, aby samorządy lokalne i grupy pracodawców tworzyły partnerstwa, co pozwala jak najefektywniej zagospodarować istniejący potencjał ludzki.

Wicewojewoda lubuski Jan Świrepo

Przedstawiciele instytucji partnerskich spotykają się i omawiają istotne zagadnienia do momentu osiągnięcia konsensusu w kwestii zasad, celu i założeń stanowiących o istocie partnerstwa. Ze względu na skład partnerstwa, który najczęściej tworzą osoby reprezentujące główne sektory, może ono stanowić bardzo efektywną formę współpracy. Siłą partnerstwa jest znajomość problematyki lokalnej, znajomość instytucji, które będą wykonywać poszczególne zadania. Dzięki temu partnerstwo daje szansę na duże zaangażowanie partnerów, nie tylko na etapie analizy otoczenia społeczno - gospodarczego i tworzenia planu działania, ale też podczas wdrażania często innowacyjnych rozwiązań.

Senator Stanisław Iwan

Głos zabrał także senator **Stanisław Iwan**. Zwrócił uwagę, na wielką potrzebę przywrócenia wartości szkolnictwu zawodowemu i praktykom zawodowym zdobywanym w miejscu pracy.

Mówił też o etosie pracy, którego w szkole trudno się nauczyć. Dlatego zaapelował do pracodawców, żeby uczniowie mogli poznawać zawody w konkretnym miejscu pracy. - Jak się coś wspólnie robi – tłumaczył - to to wciąga. Człowiek zaczyna się z tym identyfikować.

Zauważył pozytywne zmiany w szkolnictwie wyższym, które już reaguje na potrzeby gospodarki lokalnej, uruchamiając odpowiednie kierunki studiów.

Po wystąpieniach pierwszych gości nastąpiło podpisanie Paktu na Rzecz Zatrudnienia. Pierwsze podpisy złożyli wicemarszałek Tomasz Wontor, wicewojewoda Jan Świrępo, dyrektor WUP Grzegorz Błażków, rektor UZ Czesław Osękowski. Łącznie dokument podpisało 80 przedstawicieli władz lokalnych, różnych instytucji i organizacji pozarządowych.

Po przerwie odbyła się druga część pierwszego dnia konferencji. Prof. **Marian Miłek** twórca i założyciel Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sulechowie przeanalizował przemiany, jakie nastąpiły w szkolnictwie wyższym w stosunku do oczekiwań rynku pracy.

Prof. Marian Miłek

Dr hab. **Daniel Fic** z Uniwersytetu Zielonogórskiego mówił o specyficznych aspektach województwa lubuskiego w kontekście budowania strategii gospodarczej i zatrudnienia. Dr hab. **Maria Fic** z UZ omawiała Wzrost gospodarczy a bezpieczeństwo socjalne w połączeniu z elementami

Dr Maria Fic

Dr hab. Daniel Fic

ekonomii społecznej. Edukację ustawiczną i poradnictwo zawodowe jako paradygmat edukacyjny warunkujący pomysłowość rynku pracy przedstawił dr hab. **Zdzisław Wołk** z UZ.

Dylematy między spójnością a różnorodnością systemu kształcenia ustawicznego rozważała dr **Beata Orłowska** z Wyższej Państwowej Szkoły Zawodowej w Gorzowie Wlkp.

Dr hab. Zdzisław Wołk

W drugim dniu konferencji odbyły się trzy sesje panelowe.

I – Wyzwania lubuskiego rynku pracy – diagnoza podstawa realizacji.

II – Forum poradnictwa zawodowego – skoordynowane planowanie kariery zawodowej.

III – Kształcenie ustawiczne – stan obecny a przyszłość.

Podsumowania tych sesji znajdują się na następnych stronach biuletynu.

(mak)

Wyzwania lubuskiego rynku pracy – diagnoza podstawą realizacji

Panel I - Maria Fic

W sesji panelowej uczestniczyło 43 przedstawicieli wielu instytucji

Podsumowanie dyskusji (diagnoza lubuskiego rynku pracy)

1. Ludność województwa lubuskiego (w sensie demograficznym) jest stosunkowo młoda. Wyższy, niż przeciętnie dla kraju, jest odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym. Z jednej strony oznacza to, że należy przewidywać tworzenie nowych miejsc dla osób, które osiągną wiek produkcyjny i w przypadku braku takich miejsc na rynku pracy może występować nierównowaga, wywołana wzrostem podaży pra-

cy (bezrobocie). Z drugiej strony oznacza to również, że w województwie będzie lepszy, niż przeciętnie w kraju, wskaźnik obciążenia ekonomicznego.

2. Obserwuje się starzenie się społeczeństwa występujące w całym kraju. W 2035 roku ludność w wieku poprodukcyjnym będzie stanowić 26,8% populacji. Na 100 osób w wieku produkcyjnym będą przypadały 73 osoby w wieku nieprodukcyjnym.

3. W województwie zmieniać się będzie struktura ludności w wieku produkcyjnym. Starzenie się ludności prowadzić będzie do wzrostu odsetka osób w starszym wieku produkcyjnym i spadku odsetka osób w wieku mobilnym. Zmiany będą widoczne już po 2015 roku. Wpłynie to jakoś podaży pracy, stanie się też hamulcem innowacyjności.

4. Województwo lubuskie jest regionem o niskiej przeciętnej gęstości zaludnienia. Wskaźnik ten wykazuje duże zróżnicowanie. Utrudnia to sytuację na rynku pracy, gdyż wiele osób musi pokonywać dość duże odległości aby dojechać do pracy. Utrudnia to również pracodawcom pozyskiwanie pracowników o odpowiednich kwalifikacjach, szczególnie w małych miejscowościach.

5. Migracja w województwie ma indeks ujemny, co oznacza, że więcej osób wyjeżdża z województwa niż do niego przyjeżdża. Skutkiem tego będzie nie tylko spadek liczby ludności, ale także dysproporcje w wykształceniu, tendencje do nierównowagi z powodu niedostatecznej podaży pracy.

6. W okresie do 2035 roku poprawi się sytuacja zdrowotna ludności i wydłuży znacznie przeciętne dalsze trwanie życia zarówno mężczyzn jak i kobiet.

7. Według ogólnej wartości wskaźnika kapitału ludzkiego województwo lubuskie zostało sklasyfikowane w 2006 roku na 14 miejscu w Polsce, przed województwem warmińsko-mazurskim (15 miejsce) i świętokrzyskim (16 miejsce). Najwyżej został sklasyfikowany potencjał demograficzny województwa - 4 miejsce i rynek pracy - 9 miejsce.

8. Wskaźnik aktywności zawodowej ludności jest niski. Niski jest także wskaźnik liczby pracujących na 1000 ludności. Jedną z przyczyn może być niska gęstość zaludnienia.

9. 94% osób pracujących w sektorze publicznym ma umowy o pracę na czas nieokreślony. W sektorze prywatnym umowy na czas nieokreślony ma 60% zatrudnionych.

10. W województwie jest niewłaściwa struktura kształcenia ponadgimnazjalnego. Prowadzi to do nierównowagi podaży i popytu na kwalifikacje.

11. W województwie realizowany jest program lubuskiego kuratora oświaty „Dostosowywanie struktur szkół ponadgimnazjalnych województwa lubuskiego do możliwości edukacyjnych uczniów i potrzeb rynku pracy w latach 2007-2011”, celem którego jest poszerzenie oferty kształcenia zawodowego poszczególnych powiatów. Sytuację w zakresie kształcenia zawodowego utrudnia fakt, że ze względu na niskie płace, ze szkół odeszło wielu nauczycieli, nie zatrudniano nowych i w wielu szkołach nauczyciele przedmiotów technicznych osiągnęli już wiek przedemerytalny.

12. Sytuacja gospodarcza w województwie jest zróżnicowana. W ostatnim okresie czasu zaobserwowano znaczący wzrost nakładów na inwestycje, co świadczy o tworzeniu nowych miejsc pracy. Jednocześnie miał miejsce spadek zatrudnienia w przemyśle.

13. W województwie powstaje 10 stref aktywności gospodarczej, w których gminy będą mogły stosować zachęty dla inwestorów w celu tworzenia nowych miejsc pracy.

14. Stopa bezrobocia w województwie jest bardzo zróżnicowana. W Gorzowie Wlkp. –wynosi 3,9%, w województwie krośnieńskim 25,9%.

15. Charakterystyczne dla województwa jest również to, że w powiatach, w których była największa dynamika wzrostu bezrobocia jest także największa dynamika spadku bezrobocia.

16. Aktualnie w urzędach pracy zarejestrowani są bezrobotni w 999 zawodach nadwyżkowych. Stanowi to potwierdzenie nierównowagi w zakresie podaży i popytu na kwalifikacje.

17. Osoby wyrejestrowane z bezrobocia to: około 30% osoby korzystające z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, około 29% to osoby podejmujące pracę i około 30% to osoby nie potwierdzające gotowości do pracy.

18. W 2007 roku około 35 tys. rodzin tj. około 110 tys. osób korzystało z jakiejś formy pomocy społecznej. Województwo lubuskie należy do grupy województw, w których obserwuje się zjawisko skoncentrowanej biedy dziecięcej.

19. Podmioty ekonomii społecznej pełnią w województwie lubuskim niewielką jeszcze rolę w zakresie tworzenia miejsc pracy i ograniczania ubóstwa.

Rekomendacje dla lubuskiego rynku pracy

1. Zmiana struktury ludności w wieku produkcyjnym (spadek udziału osób w wieku mobilnym) wymagać będzie zwiększenia nakładów na szkolenia osób w starszym wieku produkcyjnym. Rozszerzenie zakresu szkoleń proponowanych dla tych osób pozwoli z jednej strony dokonać aktualizacji ich kwalifikacji, z drugiej zdobyć przez te osoby nowe kwalifikacje niezbędne na zmieniającym się rynku pracy. Jednocześnie niezbędny jest rozwój poradnictwa zawodowego skierowanego do tych osób.

2. Wojewódzki Urząd Pracy powinien podjąć współpracę z Urzędem Marszałkowskim w zakresie opiniowania nowych połączeń komunikacyjnych PKP i PKS pod kątem ułatwiania dojazdu do pracy osób z terenów oddalonych od aglomeracji przemysłowych.

3. Niewłaściwa struktura kształcenia ponadgimnazjalnego wymaga współpracy lubuskiego kuratora oświaty, Wojewódzkiego Urzędu Pracy i przedstawicieli odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego, w celu określenia stopnia niezrównoważenia podaży i popytu na kwalifikacje. W województwie realizowany jest program lubuskiego kuratora oświaty „Dostosowywanie struktur szkół ponadgimnazjalnych województwa lubuskiego do możliwości edukacyjnych uczniów i potrzeb rynku pracy w latach 2007-2011”, celem którego jest poszerzenie oferty kształcenia zawodowego w poszczególnych powiatach. Program ten należy utrzymać i kontynuować.

4. W celu lepszego dopasowania podaży kwalifikacji i popytu na kwalifikacje ludzi młodych należy podjąć szerszą współpracę WUP z zielonogorską i gorzowską izbą rzemieślniczą, przygotowującą do pracy ludzi młodych często w zawodach niszowych.

5. W województwie powstaje 10 stref aktywności gospodarczej, w których gminy będą mogły stosować zachęty dla inwestorów w celu tworzenia nowych miejsc pracy. W celu jak najlepszego dopasowania podaży i popytu na kwalifikacje, należy w gminach, w których powstają strefy, rozwinąć poradnictwo zawodowe i szkolenia oraz zachęcić bezrobotnych do samozatrudnienia.

6. Należy rozszerzyć współpracę z nauczycielami pracującymi w szkołach zawodowych i ogólnokształcących i uczniami tych szkół organizując regularne spotkania z doradcami zawodowymi na temat aktualnej sytuacji na rynku pracy i prognoz na przyszłość.

7. W celu trwałego aktywizowania osób długotrwale bezrobotnych i osób, którym grozi wykluczenie należy wspierać tworzenie spółdzielni socjalnych.

Forum poradnictwa zawodowego

- skoordynowane planowanie kariery zawodowej

Panel II - Zdzisław Wołk

I. Informacje ogólne

Do udziału w II sesji panelowej konferencji zgłosiło się 86 osób, co świadczy o sporym zainteresowaniu problematyką poradnictwa zawodowego w województwie lubuskim. W sesji wzięło udział ok. 60 osób.

Wprowadzeniem do dyskusji było osiem wystąpień wprowadzających dokonanych przez reprezentantów różnych środowisk zawodowych zajmujących się pomocą w zatrudnieniu i właściwym pokierowaniu karierą zawodową różnych grup społecznych, głównie dzieci i młodzieży, bezrobotnych, osób zatrudnionych, mających trudności z wypełnianiem aktualnie wypełnianych obowiązków zawodowych, osób zagrożonych marginalizacją społeczną.

Wystąpienia zawierały głównie treści informacyjne związane z własnymi doświadczeniami, ponadto sugestie i propozycje doskonalenia poradnictwa zawodowego w regionie.

W licznych wypowiedziach wystąpiła gotowość do współdziałania i akceptacja idei partnerstwa na rzecz skoordynowanego planowania kariery zawodowej.

W dyskusji, w której wzięło udział 22 uczestników panelu dominowała tematyka młodzieży uczącej się, prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkołach, w instytucjach pomocy i opieki oraz problemy wypełniania zawodu przez doradców zawodowych.

II. Omówienie wiodących problemów podjętych w dyskusji

Głosy w dyskusji dotyczyły różnych problemów doradztwa zawodowego, co było związane z własnymi doświadczeniami dyskutantów. W zależności od zajmowanego stanowiska i obszaru pracy uczestnicy dyskusji odnosili się do sytuacji w poradnictwie zawodowym w realizowanym w środowisku młodzieży uczącej się, wśród dorosłych oraz w specyficznych ich grupach. Wiele głosów dotyczyło problemów związanych z wypełnianiem roli doradcy zawodowego.

Praca z młodzieżą szkolną i studencką

1. Dzieci i młodzież znajdują się w okresach życia, w których podejmowane decyzje mają znaczenie dla całej dalszej przyszłości. Co prawda, współcześnie, z uwagi na dominację kształcenia ogólnego w systemie szkolnym oraz przedzawodowego i zawodowego o charakterze szerokoprofilowym, zachodzą duże możliwości korygowania tych decyzji. Wymuszają to również przemiany cywilizacyjne, niemożliwe do przewidzenia wcześniej. Sprawia to, że profesjonalna pomoc doradcza realizowana w szkołach i instytucjach edukacyjnych wszystkich szczebli i typów staje się ważnym czynnikiem warunkującym pomyślność życiową.

2. Obecny zakres dostępności młodzieży uczącej się do poradnictwa zawodowego na terenie szkół jest niewystarczający, również w marginalnym zakresie jest realizowane poradnictwo zawodowe przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne.

3. Uczniowie z dużym uproszczeniem postrzegają problematykę pracy zawodowej i zatrudnienia. Głównymi kryteriami orientacji zawodowej są wysokość zarobków oraz dość powszechne dążenie do unikania wiązania się z zawodami technicznymi. W tym zakresie brakuje motywacji, której nie buduje się ani w rodzinach, ani w szkołach.

4. Szkolnictwo zawodowe techniczne jest już obecnie raczej dobrze wyposażone i jest w stanie w przygotować swoich uczniów do realizowania aktualnych potrzeb rynku pracy. Wciąż jednak występują trudności z rekrutacją do zawodowych szkół technicznych, zwłaszcza średnich, czego przyczyną mogą leżeć w braku wiedzy młodzieży na ich temat i opieranie się na stereotypach, mówiących o przestarzałym, nieadekwatnym do potrzeb kształceniu zawodowym.

5. Pożądane jest pełniejsze objęcie oddziaływaniami poradniczymi rodziców, którzy odgrywają ważną rolę przy podejmowaniu decyzji zawodowych przez uczniów.

6. W dalszym ciągu decyzje edukacyjne związane z podejmowaniem kolejnych szczebli edukacji są często przypadkowe, nie uwzględniające sytuacji na rynku pracy, ani dyspozycji osobowych, które w wielu przypadkach nie są rozpoznane. Doradcy zawodowi w szkołach i na uczelniach stają więc wobec konieczności pomocy uczniom i studentom w zakresie uzyskania aktualnej i rzetelnej wiedzy w tych obszarach.

7. Uczniowie i studenci kończący kształcenie zawodowe i kierujący się na rynek pracy wymagają wypromowania. Wiedza pracodawców na temat ich kompetencji jest bowiem często niewystarczająca i owocuje brakiem zainteresowania ich zatrudnieniem. Pewne doświadczenia w tym zakresie mają niektóre akademickie biura karier.

Poradnictwo w odniesieniu do osób bezrobotnych oraz znajdujących się w sytuacjach życiowych wymagających specjalnej pomocy społecznej

1. Pomoc poradnictwa zawodowego w odniesieniu do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym cieszy się ich dużym zainteresowaniem i przynosi pozytywne rezultaty wyrażające się m.in. zaangażowaniem ich uczestnictwem w formach edukacyjnych i podejmowaniem zatrudnienia. Wymaga jednak stosowania odpowiednich metod pracy i właściwego podejścia doradców.

2. Zainteresowanie pomocą z zakresu poradnictwa zawodowego wyrażają organizacje pozarządowe reprezentujące różne grupy społeczne, m.in. organizacje kobiece. Mogą one stanowić wartościowego partnera przede wszystkim w ukazywaniu specyficznych problemów zawodowych grup społecznych, które reprezentują, jak też w organizowaniu ich kontaktów z doradcami zawodowymi.

3. Wartościowa może być współpraca profesjonalnych doradców zawodowych z pracownikami instytucji pomo-

cy społecznej, opieki oraz innych instytucji zajmującymi się osobami wykluczonymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W tym zakresie są już liczne i dobre doświadczenia. Pracownicy ci wyrażają gotowość i chęć współpracy w zakresie pomocy ich klientom w realizacji ich dróg zawodowych.

4. Poradnictwo i kształcenie zawodowe realizowane przez instytucje zewnętrzne, zwłaszcza związane z urzędem pracy i potwierdzone wydanymi przez nie dokumentami i certyfikatami stanowi dla beneficjentów dodatkową wartość. Szczególnie dotyczy to osób przebywających w zakładach karnych. W ten sposób unika się ich stygmatyzowania.

5. W odniesieniu do osób długotrwale bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym cennym sposobem pomocy jest zatrudnienie społeczne. Jego powodzenie w dużym stopniu jest związane z odpowiednim oddziaływaniem doradcy zawodowego z wykorzystaniem atutów wieku dojrzalego osób objętych tą formą pomocy, przy jednoczesnym uwzględnieniu wykazywanych przez nie deficytów wynikające choćby z kilkunastoletniego braku kontaktu z pracą zawodową.

6. Upowszechnienia wymaga działalność promująca przedsiębiorczość, z uwagi na to, że prowadzi do tworzenia nowych miejsc pracy a przede wszystkim umożliwia spożytkowanie własnych projektów rozwojowych. Działania w tym zakresie należy adresować do wszystkich, niezależnie od ich aktualnej sytuacji pracy. Są to już obecnie działania systemowe, w naszym województwie realizowane przez sześć ośrodków KSU.

Profesjonalizm doradców zawodowych

1. W województwie jest już liczna grupa doradców zawodowych. Jest to jednakże grupa zróżnicowana pod względem kierunkowego przygotowania zawodowego, doświadczenia w pracy poradniczej, profilu własnej pracy. Oczekiwane jest zintegrowanie tej grupy, tym bardziej, że tylko nieliczni doradcy zawodowi realizują się zawodowo w ramach pełnego zatrudnienia etatowego.

2. Doradcy zawodowi dostrzegają potrzeby dalszego doskonalenia swoich kwalifikacji. Są to jednak potrzeby zróżnicowane, przede wszystkim w związku z różnym doświadczeniem. Inne oczekiwania w tym zakresie mają doradcy z dużym stażem pracy i inne - doradcy dopiero zaczynający pracę. Oczekiwana oferta doskonalenia zawodowego powinna być więc różnorodna i odpowiadać zapotrzebowaniu.

3. Zasoby kadrowe doradców zawodowych przewyższają aktualne ich wykorzystanie, a jednocześnie występuje znaczne zapotrzebowanie na prowadzone przez nich świadczenia. Pożądane jest rozszerzanie zatrudnienia doradców zawodowych i poszukiwanie środków na ten cel. Praca doradców

zawodowych stanowi skuteczny sposób aktywizowania ludności i sprzyja redukcji bezrobocia. Wymaga jednak stworzenia im warunków do działań nie obarczonych doraźnością i przypadkowością beneficjentów.

4. Stworzenie zintegrowanej platformy partnerskiej doradców zawodowych oprócz koniecznej koncentracji potencjału i doświadczeń stworzy możliwość wymiany doświadczeń i superwizowania, które jest już prowadzone w wielu innych obszarach poradnictwa społecznego.

Wnioski końcowe i sugestie

1. We wszystkich działaniach pomocowych najważniejszy jest człowiek stojący wobec dylematów związanych z własną karierą zawodową, których we własnym zakresie nie jest w stanie rozwiązać. Należy w związku z tym systematycznie diagnozować środowisko społeczne województwa pod kątem edukacji do pracy oraz sytuacji zatrudnienia, dzięki czemu możliwe byłoby systematyczne rozszerzanie oferty poradniczej i docieranie z nią naprzód do osób najbardziej potrzebujących, a w dalszej kolejności do szerszego kręgu odbiorców.

2. Utworzenie platformy poradnictwa zawodowego na zasadach partnerstwa jest cenną i potrzebną inicjatywą. Umożliwia bowiem konieczne zintegrowanie zróżnicowanego środowiska doradców zawodowych na zasadach partnerskich, przy zachowaniu ich oraz reprezentowanych przez nich instytucji autonomii i suwerenności.

3. W świetle trudności materialnych w zakresie organizowania poradnictwa zawodowego w każdej placówce oświatowej i w każdym środowisku należy rozważyć utworzenie w województwie centrum poradnictwa zawodowego (poradnictwa kariery) doskonale wyposażonego i skupiającego najbardziej doświadczonych specjalistów.

4. Wskazane jest podjęcie działań prowadzących do obowiązkowego a nie fakultatywnego, jak ma to miejsce obecnie zatrudniania doradców zawodowych w szkołach, szczególnie w gimnazjach.

5. Należy popularyzować społeczeństwie wiedzę o poradnictwie zawodowym, która jest bardzo uboga, co sprawia, że najbardziej potrzebujący pomocy doradcy zawodowego o nią się nie ubiegają.

6. Poradnictwo zawodowe nie występuje w zakładach pracy województwa lubuskiego, co sprawia, że osoby pracujące mające problemy związane z pracą zawodową nie mają możliwości skorzystania na miejscu z pomocy profesjonalnej pomocy. Dopóki nie zostaną utworzone stanowiska doradcy zawodowego w zakładach pracy, zwłaszcza w dużych należy poszukiwać sposobów objęcia osób zatrudnionych opieką poradniczą przez instytucje zewnętrzne.

Kształcenie ustawiczne – stan obecny a przyszłość

Panel III - Izabela Kumor - Pilarczyk

W obradach III sesji panelowej uczestniczyło 33 osoby.

Zadaniem uczestników III sesji panelowej było zidentyfikowanie problemów pojawiających się na lokalnym rynku pracy związanych z kształceniem ustawicznym oraz ustalenie wyzwań jakie stają przed kształceniem ustawicznym w naszym regionie w perspektywie kolejnej dekady 2010 – 2013. Wystąpiło siedmiu prelegentów. Jako pierwszy głos zabrał **Jan Butrym**, dyrektor Wydziału Nadzoru Pedagogicznym w Lubuskim Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim. Tematem wystąpienia było „Kształcenie zawodowe w systemie

oświaty z uwzględnieniem placówek kształcenia ustawicznego”. Prelegent przedstawił system kształcenia zawodowego realizowanego w Polsce w formach szkolnych i pozaszkolnych. Omówił akty prawne, w których zostało unormowane kształcenie zawodowe. Przedstawił strukturę lubuskiej oświaty publicznej, zajmującej się kształceniem zawodowym. Wskazał na konieczność rozwoju systemu kształcenia ustawicznego jako procesu ciągłego, który wymaga od jednostek umiejętności szybkiego przystosowywania się do zmian zwłaszcza wynikających z postępu technologicznego oraz potrzeb rynku pracy. Jego zdaniem należy podjąć działania w kierunku modernizacji funkcjonującej sieci placówek kształcenia ustawicznego w zakresie organizacji wypełniania zadań statutowych, a tak-

że podniesienia standardów kształcenia poprzez doposażenie bazy techno-dydaktycznej.

Irena Kasprzak, dyrektor Izby Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości w Zielonej Górze przedstawiła tradycje rzemieślnicze w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem działalności rzemiosła lubuskiego, podkreśliła rolę izb rzemieślniczych w kształceniu zawodowym. Wskazała, że jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed oświatą polską jest dostosowanie sieci szkół i placówek do potrzeb rynku pracy, w ramach szkolnego przygotowania zawodowego, jak i w systemie pozaszkolnym poprzez kształcenie ustawiczne. Przedstawiła wraz z uzasadnieniem osiem propozycji najważniejszych z punktu widzenia rzemiosła zmian w systemie szkolnictwa zawodowego. Zwróciła uwagę na rolę samorządu terytorialnego, który jest odpowiedzialny za strukturalne dopasowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy. Wskazała na potrzebę wymiany informacji, współpracy w zakresie kształcenia zawodowego uczniów między samorządem terytorialnym a pracodawcami, zwłaszcza w sprawach organizacji praktyk zawodowych oraz dostępu do nowych technologii.

Jan Wiśniewski, zastępca lubuskiego wojewódzkiego komendanta ochotniczych hufców pracy przybliżył zagadnienia związane z kształceniem zawodowym osób młodocianych. Omówił ogólne zasady kształcenia oraz wymogi związane z zatrudnieniem i ochroną zdrowia młodocianych. Scharakteryzował kształcenie ogólne i zawodowe w OHP. Podkreślił, że od lat lista najpopularniejszych zawodów, w których kształcą się młodzież nie zmienia się. Często ich popularność związana jest z możliwościami edukacyjnymi szkół oraz stereotypowymi opiniami o zawodach rozpowszechnionymi wśród młodzieży. Wskazał także na ogromną rolę poradnictwa zawodowego w procesie dostosowywania kwalifikacji podopiecznych OHP do potrzeb rynku pracy.

Stwierdził, że należy poszukiwać efektywnych i elastycznych metod kształcenia zawodowego „Nowe programy nauczania powinny umożliwiać wykształcenie u uczniów postaw aktywności zawodowej, zwłaszcza umiejętności wykonywania zadań zawodowych w warunkach konkurencji, posługiwania się nowoczesnymi technikami...”. Podkreślił również, że kształcenie zawodowe powinno być dostosowane do wymogów zmieniającego się rynku pracy oraz indywidualnych potrzeb osób dorosłych podnoszących, uzupełniających bądź zmieniających kwalifikacje zawodowe.

Dr hab. Edward Hajduk prof. Łużyckiej Wyższej Szkoły Humanistycznej im. Jana Benedykta Solfy w Żarach w swoim wystąpieniu „Możliwości dostosowywania ofert edukacyjnych wyższych szkół zawodowych do oczekiwań instytucji pracy wobec ich absolwentów”. Przedstawił utrudnienia jakie napotykają wyższe szkoły zawodowe w procesie dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy. Omówił możliwości dostosowawcze oferty edukacyjnej wyższych szkół zawodowych do wymagań rynku pracy zawodowej. Spośród wymienionych 8 możliwości dostosowawczych najistotniejsze wydają się „tworzenie nowych specjalności dydaktycznych w ramach jednego kierunku studiów uwzględniających zmiany na rynku pracy zawodowej”. „Wzmocnienie przez system stypendiów gotowości studiowania na kierunkach studiów, w których absolwenci są poszukiwani na rynku pracy zawodowej lub z pewnością będą poszukiwani wówczas, gdy wejdą na rynek pracy”. „Monitorowanie rynku pracy zawodowej niezbędne do tworzenia prognozy edukacyjnej”. Stwierdził, że dostosowanie innowacyjne to przygotowanie absolwentów

do tworzenia nowej wiedzy, nowych systemów informatycznych, komunikacyjnych, nowych programów edukacji. Uwytkulił także pozytywne aspekty działalności wyższych szkół zawodowych w małych społecznościach lokalnych.

Jadwiga Klimanowska – starszy inspektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Zielonej Górze przedstawiła kierunki działań WUP w zakresie doskonalenia zawodowego pracowników służb zatrudnienia i instytucji partnerskich rynku pracy. Zwróciła uwagę na konieczność aktywizacji osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoby te wymagają kompleksowej specjalistycznej „namowy doradczej i psychologicznej” do działań aktywizujących w długim okresie czasu. Stwierdziła, że do rozwiązania najważniejszego problemu niezbędne jest doskonalenie zawodowe pracowników służb zatrudnienia i instytucji partnerskich rynku pracy w obszarach poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, komunikacji interpersonalnej, wiedzy o możliwościach dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej.

Paweł Siarkiewicz – pracownik Departamentu Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze omówił formy wsparcia kształcenia ustawicznego ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Scharakteryzował Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007 – 2013 w województwie lubuskim. Skupił się na działaniu 9.3 upowszechnianie formalnego kształcenia ustawicznego. Zwrócił uwagę na fakt, że stopień upowszechnienia kształcenia zawodowego w Polsce jest znacznie niższy od przeciętnego w pozostałych krajach Unii Europejskiej. Aby zmienić tę tendencję należy z jednej strony podnieść świadomość społeczeństwa w zakresie znaczenia kształcenia ustawicznego, a z drugiej strony należy zadbać o jakość kształcenia permanentnego zwłaszcza w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.

Grażyna Dobroczyńska – kierownik Wydziału Edukacji w Departamencie Edukacji i Kultury i Sportu Urzędu Marszałkowskiego w Zielonej Górze przedstawiła kierunki polityki edukacyjnej samorządu województwa. Wskazała na konieczność oparcia edukacji zawodowej ponadgimnazjalnej oraz edukacji dorosłych na ścisłej współpracy pomiędzy szkołą, instytucjami szkoleniowymi, samorządami oraz pracodawcami, przy aktywnym udziale partnerów społecznych. Podobnie jak poprzedni prelegenci uznała za niezbędne dokonanie zmian w proporcjach kształcenia ponadgimnazjalnego na korzyść kształcenia zawodowego, uruchomienie kształcenia w nowych zawodach, a jednocześnie likwidacja kształcenia w liceach profilowanych. Podkreśliła znaczenie potrzeby edukacji ustawicznej jako swoistej koncepcji na życie. Oświata dorosłych w formach pozaszkolnych powinna być

zróżnicowana w odniesieniu do faz życia człowieka, jak i środowiskowych uwarunkowań. Podkreśliła także rolę wyższych szkół zawodowych w kształceniu zawodowym w tym w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli. Kształcenie powinno być prowadzone na kierunkach i specjalnościach perspektywicznie potrzebnych na lokalnym rynku pracy oraz zgodnie z wymaganymi zmianami w systemie edukacji. Zaakcentowała rolę funduszy Unii Europejskiej w realizacji celów kształcenia ustawicznego młodzieży oraz osób dorosłych.

Podczas dyskusji zadawano pytania referującym. Najwięcej pytań skierowano do Jana Butryma.

Podsumowanie

W Polsce istnieje, form uzupełniania lub nabywania nowych kwalifikacji zawodowych. Kształcenie ustawiczne może mieć formę różnego rodzaju szkoleń czy seminariów. Może także odbywać się w szkołach wyższych. Dopuszczalne są również różne formy i sposoby finansowania lub dofinansowania kształcenia dorosłych w formach szkolnych. I te różne drogi prowadzące do uzyskania kwalifikacji zawodowych zostały przedstawione w trakcie III sesji plenarnej.

Wszyscy prelegenci wskazywali na potrzeby ścisłej współpracy samorządów, samorządów gospodarczych, organizacji pracodawców, kuratora oświaty, dyrektorów szkół i placówek kształcenia ustawicznego i innych partnerów społecznych w celu kreowania kierunków kształcenia, na które jest największe zapotrzebowanie.

Wszyscy byli zgodni, że należy dokonać zmian w proporcjach kształcenia ponadgimnazjalnego na korzyść kształcenia zawodowego, a jednocześnie zlikwidować kształcenie w liceach profilowanych.

Doskonaleniu, stałemu ulepszaniu powinien również podlegać system doskonalenia zawodowego nauczycieli. W trakcie obrad III sesji panelowej, a także na innych konferencjach poświęconych doskonaleniu nauczycieli poruszono problem dostępu do doradztwa metodycznego.

Podano pod rozwagę możliwość upowszechniania w edukacji zawodowej dualnego systemu kształcenia polegającego na łączeniu kształcenia zawodowego w szkołach z praktyką u pracodawcy, rzemieślnika – mistrza.

Za bardzo ważną uznano umiejętność wykorzystania środków pomocowych w okresie programowania 2007 – 2013:

- na programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych oraz szkół wyższych,

- na projekty polegające na rozszerzeniu i dostosowaniu oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy.

Wskazano również na rolę w kształceniu ustawicznym poradnictwa zawodowego, oraz potrzeby jego rozwoju począwszy od gimnazjum.

Uznano za ważne udrożnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację kształcenia ustawicznego.

Zgłoszono również potrzebę powołania instytucji, która zbierałaby wiążące rzetelne informacje na temat perspektywicznego zapotrzebowania na kierunki kształcenia w danym regionie, powiecie aby dopasować sieć szkół zawodowych oraz placówek kształcenia ustawicznego do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Uczestnicy sesji doszli do wniosku, że należy wykształcić u ludzi młodych „motywy poznawcze”, które będą warunkować dalsze kształcenie ustawiczne.

Zgłoszono postulat, aby poczynić starania dotyczące ujednolicenia klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego i klasyfikację zawodów i specjalności do potrzeb rynku pracy oraz zawodów rzemieślniczych.

Zgłoszono postulat, aby objąć wsparciem naukę zawodu osób dorosłych na prawach pracownika młodocianego.

Wszyscy uczestnicy sesji byli zgodni, że praca jaka została wykonana podczas dwudniowej konferencji „Wyzwania Lubuskiego rynku pracy - rozwój z troską o człowieka”, to początek do wielkiej dyskusji, przedsięwzięcia jakie należy zrealizować na rzecz kształcenia ustawicznego ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia zawodowego szkolnego (w tym na poziomie wyższym) oraz pozaszkolnego w kontekście dopasowania do potrzeb rynku pracy.

Kreowanie partnerstw lokalnych i projektowych

Lubuski Pakt na Rzecz Zatrudnienia jest wyrazem naszej wspólnej woli rozwiązywania problemów rynku pracy. Nie jest jednocześnie jednorazową inicjatywą na pokłask, lecz podstawą kształtowania i formalizowania partnerskiego podejścia do dalszych inicjatyw.

Stanowi również spoiwo dalszych działań. Ich wymiernym przejawem są branżowe partnerstwa lokalne. Na dzień dzisiejszy są to cztery partnerstwa, dotyczące kształcenia ustawicznego, poradnictwa zawodowego, badań oraz ekonomii społecznej.

Pierwsze dwa są odpowiedzią na pojawiające się już od roku sygnały, świadczące o niedostosowaniu kwalifikacji pracowników do potrzeb zmieniającego się rynku pracy oraz o ewidentnych problemach z wyborem zawodu. Dwa kolejne partnerstwa są swoistą odpowiedzią na problemy przyszłości. Już dzisiaj musimy zebrać odpowiednią wiedzę, by móc szybko reagować na pojawiające się niedostosowania. Przystępując do przygotowania Paktu i branżowych partnerstw lokalnych przypuszczaliśmy, iż dokumenty te podpisze kilka instytucji, najżywotniej zainteresowanych współpracą.

Oddźwięk na naszą inicjatywę był jednak o wiele większy. Pakt podpisało ponad 80 instytucji. Pokazuje to wyraźnie zmianę nastawienia i podejścia do kształtowania polityki zatrudnienia.

W ideę swobodnego paktu społecznego zaangażowały się różne środowiska. Sygnatariuszami Paktu i partnerstw są nie tylko instytucje samorządu województwa, powiatów i gmin, ale również organizacje pracodawców i pracobiorców, szkoły wyższe i ponadgimnazjalne, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Wspólnie działając będziemy mogli lepiej wykorzystać nasz potencjał.

Pakt i partnerstwa nie są czynione tylko dla sztuki. Poprzez zaangażowanie różnych środowisk mają przyczynić się do sprawniejszego zawiązywania partnerstw projektowych, stanowiących odpowiedź na konkretne (już typowo lokalne) problemy i wyzwania. Partnerstwa projektowe, dają szansę na efektywne wykorzystanie środków strukturalnych Unii Europejskiej, jakie mamy do dyspozycji w perspektywie programowania do 2013 roku. Tylko w bieżącym roku, w ramach priorytetów regionalnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, nasze województwo dysponowało kwotą ponad 72 mln zł.

Środki Europejskiego Funduszu Społecznego przeznaczymy na wsparcie aktywizacji zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy, osób zagrożonych marginalizacją społeczną i rozwój potencjału pomocy społecznej, rozwój kadr przedsiębiorstw oraz rozwój edukacji i szkolnictwa zawodowego. Musimy jednak pamiętać, iż środki Unii Europejskiej stanowią dodatkową wartość. Ich zadaniem jest wzmocnienie pewnych procesów i rozwiązywania zaistniałych problemów.

Skalę działań i nakładów tylko w sferze rynku pracy pokazują już teraz Regionalne Plany Działań na Rzecz Zatrudnienia. W 2007 roku inicjatywami objęto 126 tysięcy osób, przy nakładach ponad 255 mln zł. Tylko w I półroczu bieżącego roku z różnych przedsięwzięć skorzystało blisko 54 tysiące osób, przy nakładach na poziomie blisko 107 mln zł. Warto zaznaczyć, iż w realizację Planów zaangażowanych jest wiele podmiotów, często niezależnych od siebie. Każdy z nich wnosi swój niepodważalny wkład, czyniąc Plan spójnym i kompleksowym.

Jestem przekonany, że Pakt na Rzecz Zatrudnienia i branżowe partnerstwa wzmocnią dotychczasowe działania.

Edward Kraszewski
wicedyrektor WUP
w Zielonej Górze

Praca na wsi i w mieście

Zdecydowana większość mieszkańców województwa lubuskiego mieszka w miastach - 63,9%. Na wsi żyje 36,1% ludności. Udział bezrobotnych mieszkańców wsi w liczbie bezrobotnych wynosił na koniec maja br. 44%. Świadczy to o szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy mieszkańców lubuskiej wsi.

Problemem wsi jest ukryte bezrobocie w rolnictwie indywidualnym, a więc wśród rodzin chłopskich. Mamy tam do czynienia (oprócz pewnych okresów prac sezonowych) z dużym nadmiarem siły roboczej pracującej w rolnictwie i niewielką ilością alternatywnych miejsc pracy w innych działach gospodarki.

Młoda zagroda

Bezrobocie na wsi obejmuje przede wszystkim ludzi młodych. Na koniec 2007 r. w strukturze bezrobotnych mieszkańców wsi 47,9% stanowiły osoby poniżej 35 lat, podczas gdy w mieście odsetek ten wynosił 43,8%. Najbardziej ta różnica widoczna jest wśród bezrobotnych mieszkańców wsi w wieku do 24 lat, stanowiących 20,8% ogółu bezrobotnych, podczas gdy w miastach - 16,4%. Patrząc na obszary wiejskie i miejskie przez pryzmat demografii zauważamy, że ludność wsi jest stosunkowo młoda, bowiem osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią tam 22,5% ogółu ludności, podczas gdy w miastach tylko 18,7%. To zjawisko bardzo korzystne pod względem demograficznym, może być w niedalekiej przyszłości atutem obszarów wiejskich pod warunkiem, że nastąpi tam znaczny wzrost inwestycji ukierunkowanych w tzw. „kapitał ludzki”.

Słabo wykształcona

Rynek pracy na wsi jest mniej podatny na zmiany, a jedną z przyczyn tej sytuacji jest niski poziom kwalifikacji zawodowych jego mieszkańców. Bezrobotni na wsi charakteryzują się bowiem niższym przeciętnym wykształceniem niż bezrobotni w miastach. Na koniec 2007 r., wśród ogółu bez-

robotnych na wsi, prawie 73% stanowiły osoby z wykształceniem poniżej średniego, podczas gdy w miastach odsetek bezrobotnych z podobnym wykształceniem wynosił 59,5%.

Olbrzymie różnice widać, gdy porównamy udział zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, którzy na wsi stanowili prawie 40%, podczas gdy w miastach około 30% ogółu bezrobotnych. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych pochodzących z terenów wiejskich najwięcej, bo prawie 22%, stanowiły osoby, które nie posiadały żadnego stażu pracy, podczas gdy w miastach 18,3% bezrobotnych nie legitymowało się żadnym stażem pracy. Należy podkreślić, iż niski poziom wykształcenia i brak kwalifikacji zawodowych stanowią główną przeszkodę w uzyskaniu konkurencyjnej pozycji na rynku pracy przez bezrobotnych mieszkańców wsi i stanowią zasadniczą cywilizacyjną barierę rozwojową obszarów wiejskich.

Bez zasiłku

Dodatkowo bardzo rozpowszechnione wśród ludności wiejskiej wykształcenie zasadnicze zawodowe, wobec często występującego jego niedostosowania do potrzeb rynku pracy, stawia bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji w razie utraty dotychczasowego zatrudnienia. Dlatego nie może dziwić fakt, że bezrobotni powyżej 12 miesięcy bez pracy stanowili pod koniec 2007 r. 40,2% wśród ogółu bezrobotnych na wsi, podczas gdy w mieście wskaźnik ten był niższy i wynosił 35,1%. Również prawo do otrzymywania zasiłku posiadało 17,9% bezrobotnych mieszkańców wsi, podczas gdy w miastach uprawnionych było do jego otrzymywania 19,4% zarejestrowanych bezrobotnych.

W województwie lubuskim największy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi (powyżej 60%) odnotowywany jest w powiatach: międzyrzeckim (67,3% ogółu bezrobotnych), zielonogórskim (64,6%) oraz świebodzińskim (60,9%).

Są wprowadzić powiaty, gdzie udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszył się, ale jest ich niewiele. Od końca 2004 r. do maja 2008 r. odnotowano spadek udziału bezrobotnych zamieszkałych na wsi w czterech powiatach: gorzowskim, krośnieńskim, słubickim i sulęcińskim. W pozostałych ośmiu powiatach odnotowano jednak wzrost udziału bezrobotnych zamieszkałych na wsi. Od kil-

Różnice między mieszkańcami miast i wsi

Zarejestrowani bezrobotni na koniec 2007 r.	miasto	wieś
do 35 roku życia	43,8	47,9
do 24 roku życia	16,4	20,8
z wykształceniem poniżej średniego	59,5	73,0
z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	30,0	40,0
bez stażu pracy	18,3	22,0
bez pracy powyżej 12 miesięcy	35,1	40,2
bez prawa do zasiłku	19,4	17,9

ku lat, w województwie lubuskim, widoczny jest duży spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopniowa poprawa sytuacji na rynku pracy. Jednak w tym okresie udział bezrobotnych mieszkańców wsi zwiększył się z 41,2% do 44,% w liczbie bezrobotnych ogółem. Poprawa sytuacji na rynku pracy dotyczyła więc bardziej miast niż wsi.

Mirosław Nowinka
Oddział Informacji,
Diagnoz, Analiz i Badań

Bezrobotni i oferty pracy

Spośród 42609 zarejestrowanych bezrobotnych w urzędach pracy województwa lubuskiego na koniec czerwca 2008 r. zawód wyuczony posiadało 33986 osób bezrobotnych (79,8%). Spośród 24925 ofert, które wpłynęły do urzędów pracy najwięcej ofert skierowanych jest do pracowników przy pracach prostych jak i z wykształceniem zawodowym.

Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby, które przed utratą pracy zatrudnione były w zakładach przetwórstwa przemysłowego – 7550 osób tj. 22,4% ogółu poprzednio pracujących. Duża grupa bezrobotnych pracowała w sekcji handel i naprawy – 4360 osób (12,9%), oraz w sekcji administracja publiczna i obrona – 2562 osób (7,6%). Zdecydowana większość rejestrujących się w I półroczu 2008 r. zatrudniona była w zakładach sektora prywatnego (82,4%).

Spośród propozycji pracy zgłoszonych do urzędów pracy najwięcej zgłoszonych ofert odnotowano w sekcjach gospodarki: administracja publiczna- 33,4%, przetwórstwo przemysłowe - 20,4% i handel hurtowy i detaliczny – 12,2%. Większość ofert dotyczyła pracy subsydiowanej (56,5%) i pochodziła z zakładów sektora prywatnego (58%).

Sprzedawca jest to zawód, w którym obserwuje się największą liczbę bezrobotnych. Należy zaznaczyć, że jedynie niewielka część osób bezrobotnych posiada wykształcenie w tym zawodzie. Zawód ten nie wymaga stosunkowo wysokich kwalifikacji, występuje w nim bardzo duża rotacja ze względu na powszechność oferowanych usług. Na dalszych miejscach w rankingu najliczniej reprezentowanych zawodów występują: kucharz, krawiec. Warto zauważyć, że bardzo liczną grupę nadal stanowią bezrobotni bez zawodu – 8623 osoby (20,2%), czyli co piąta osoba bezrobotna. Z kolei największa liczba ofert wpłynęła dla bezrobotnych posiadających zawód: robotnika gospodarczego, sprzedawcy i pracownika biurowego.

Porównując napływ ofert w stosunku do zarejestrowanych bezrobotnych, to w najkorzystniejszej sytuacji na lubuskim rynku pracy w pierwszej połowie br. były osoby posiadające takie zawody jak: monter sprzętu oświetleniowego, sortowacz materiałów drzewnych, monter rowerów i wózków, programista, bibliotekarz. Dla osób posiadających te zawody nie było zagrożenia bezrobociem.

Natomiast zawody najmniej korzystne, gdzie odnotowano nieproporcjonalnie mały napływ ofert pracy w stosunku do napływu bezrobotnych, to takie zawody jak: rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, tkacz, technik rolnik, asystent ekonomiczny, operator maszyn tkackich, przędzacz. Zagrożenie bezrobociem dominuje więc wśród osób posiadających zawody rolnicze i w których działalność została znacznie ograniczona np. w przemyśle włókienniczym.

Zawody o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2005 -2008

L.p.	I półrocze 2005	I półrocze 2006	I półrocze 2007	I półrocze 2008
1.	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca
2.	Murarz	Murarz	Murarz	Kucharz
3.	Kucharz	Kucharz	Krawiec	Krawiec
4.	Krawiec	Krawiec	Kucharz	Robotnik gospodarczy
5.	Ślusarz	Ślusarz	Robotnik gospodarczy	Murarz
6.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Ślusarz	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]
7.	Mechanik samochodów osobowych	Mechanik samochodów osobowych	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]
8.	Szwaczka	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Szwaczka
9.	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	Szwaczka	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	Ślusarz
10.	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	Robotnik gospodarczy	Szwaczka	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym

Oferty najliczniej zgłaszane do urzędów pracy w I półroczu 2005 -2008

L.p.	I półrocze 2005	I półrocze 2006	I półrocze 2007	I półrocze 2008
1	Robotnik gospodarczy	Robotnik gospodarczy	Robotnik gospodarczy	Robotnik gospodarczy
2	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca	Sprzedawca
3	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]
4	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]
5	Robotnik budowlany	Szwaczka	Szwaczka	Bez zawodu
6	Szwaczka	Robotnik budowlany	Robotnik budowlany	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle
7	Sprzątaczką	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Rolnik upraw polowych	Szwaczka
8	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	Kierowca samochodu ciężarowego	Robotnik budowlany
9	Robotnik leśny	Sprzątaczką	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Magazynier
10	Kierowca samochodu ciężarowego	Pomocniczy robotnik polowy	Sprzątaczką	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym

Dorota Talarczyk
kierownik
Oddziału Informacji,
Diagnoz, Analiz i Badań

Nasz wkład w Dni Województwa Lubuskiego

W sobotę, 31 sierpnia br. wokół gorzowskiego amfiteatru swoje stoiska rozłożyły wszystkie lubuskie powiaty, Urząd Marszałkowski oraz Wojewódzki Urząd Pracy. Promowaliśmy działalność naszego urzędu, Europejskiej Sieci Zatrudnienia EURES, nasze Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, a także działalność związaną z wdrażaniem programów unijnych. *Odwiedził nas także marszałek województwa Marcin Jabłoński*

(mak)

Niemieccy goście w Lubuskiem

Wojewódzki Urząd Pracy zorganizował, w dniach 29-30 września 2008 roku, spotkania polskich i niemieckich służb rynku pracy, w ramach grantu EURES. Celem było wzmocnienie rozwoju działań transgranicznych w dziedzinie zatrudnienia.

Pierwszego dnia odbył się wyjazd studyjny gości z Niemiec. Dowiedzieli się, jakie formy pomocy oferuje strona polska osobom poszukującym pracy z województwa lubuskiego. Zaproszeni goście zapoznali się z organizacją i funkcjonowaniem Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze, Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli, Klubu Pracy w Szprotawie, Gospodarstwa Pomocniczego Centrum Kształcenia i Wychowania w Wiechlicach. Odbyło się także spotkanie z przedstawicielami władz miejskich w Szprotawie, podczas którego uczestnicy spotkali się z Franciszkiem Sitko, burmistrzem Szprotawy.

Celem drugiego dnia spotkań było wstępne omówienie zagadnień związanych z planowanym przeprowadzeniem badania i analizy rynku pracy po polsko-niemieckiej stronie granicy w okresie po wejściu Polski do Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych w regionie przygranicznym. Uczestnikom spotkania pokazano również prezentację na temat „Typów mobilności pracowniczej w kraju i za granicą” - przedstawiającym był **Jan Kaniuk**, naczelnik Wydziału Obsługi Rynku Pracy. „Analizy bezrobocia i podaży na pracę według kwalifikacji zawodowych w województwie lubuskim za 2007 rok” - przedstawiła **Dorota Talarczyk**, kierownik Oddziału Informacji, Diagnoz, Analiz i Badań. „Analizy bezrobocia i podaży na pracę według kwalifikacji zawodowych w regionie Berlin - Brandenburgia

Niemieccy goście odwiedzili między innymi Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli.

za 2007 rok” - pokazał **Volker Kulle** (DGB), a „Metody badań socjologicznych w Polsce” - **Edwin Gierasimczyk**, naczelnik Wydziału Programów i Analiz Rynku Pracy.

W powyższych przedsięwzięciach ze strony polskiej uczestniczyli przedstawiciele przygranicznych powiatowych urzędów pracy, Urzędu Statystycznego, Euroregionu „Sprewa-Nysa-Bóbr”. Stronę niemiecką reprezentowali: **Gosia Reinicke** (ZAV Berlin), **Wioletta Włodarczyk** (KOWA), **Dirk Höffner** (KOWA) oraz **Volker Kulle** (DGB).

Spotkanie z partnerami niemieckimi było niebywałą okazją do podzielenia się wiedzą z zakresu rynku pracy po obu stronach granicy, a zdobyte doświadczenie na pewno wpłynie pozytywnie na dalszy rozwój współpracy.

(ab)

W skrócie

Nowy wicedyrektor WUP

Dyrektor Waldemar Stępak

Waldemar Stępak, 1 września 2008 r. został nowym wicedyrektorem ds. funduszy europejskich w Wojewódzkim Urzędzie Pracy. Na stanowisku tym zastąpił Waldemara Hałasza. Dyrektor Waldemar Stępak ma 49 lat, ukończone studia wyższe techniczne z tytułem magistra – inżyniera oraz studia ekonomiczne. Dotychczas pracował w organach administracji państwowej, prowadził także działalność gospodarczą. Jest żonaty, ma dwoje dzieci: dwięcioletniego Waldemara i siedmioletnią Karolinę. Wśród zainteresowań pozazawodowych wymienia szachy, nurkowanie i żagle.

Wspólne szkolenia doradców zawodowych

21 lipca br. w Wojewódzkim Urzędzie Pracy doszło do spotkania wicedyrektorów wojewódzkich urzędów pracy i przedstawicieli centrów informacji i planowania kariery zawodowej z województw zachodniopomorskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, opolskiego i lubuskiego.

Spotkanie poświęcone było omówieniu wspólnego doskonalenia doradców zawodowych oraz dyskusji nad kierunkami rozwoju usług realizowanych przez CiPKZ w wymienionych tu województwach.

Gości przywitał gospodarz spotkania **Grzegorz Błażk** – w dyrektor WUP w Zielonej Górze. Wicedyrektor **Edward Kraszewski** przedstawił strukturę i schemat organizacyjny naszego urzędu. Propozycje programu szkoleń dla doradców zawodowych omówił prof. **Zdzisław Wołk** z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Doświadczenia z pracy CiPKZ z Gorzowa i Zielonej Góry przedstawili ich kierownicy: **Elżbieta Rojszczak** i **Roman Kardowski**. Dyskutowano o możliwościach współpracy oraz przyjęto ustalenia dotyczące wspólnych działań.

Praca z grupą

W dniach 29 -31 lipca br. odbyło się w Gorzowie Wlkp. szkolenie na temat: Warsztat pracy doradcy zawodowego „Praca z grupą”. Brał w nim udział doradcy zawodowi z powiatowych urzędów pracy i instytucji partnerskich rynku pracy. Celem szkolenia było umożliwienie uczestnikom poszerzenia samowiedzy na temat swoich mocnych i sł-

bych stron w pracy, zdobycia podstawowych umiejętności projektowania i efektywnego prowadzenia poradnictwa grupowego dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Ponadto w trakcie szkolenia uczestnicy mieli możliwość poznania tajników dotyczących wystąpień publicznych przed grupą.

Szkolenie prowadziła **Grażyna Michałowska**: psycholog-doradca zawodowy z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Gorzowie Wlkp.

Jakość w poradnictwie zawodowym

W dniach 8-10 października br. odbyła się XVIII Ogólnopolska Konferencja Szkoleniowa pod hasłem „Współpraca i jakość w poradnictwie zawodowym”, w Centrum Wypoczynkowo-Konferencyjnym „Silon” w Lubniewicach. Organizatorem konferencji było Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem konferencji było teoretyczne i praktyczne przybliżenie zagadnień dotyczących poradnictwa zawodowego, zainicjowanie działań zmierzających do poprawy jakości poradnictwa oraz określanie warunków rozwoju poradnictwa w Polsce.

Wprowadzenia do konferencji dokonała **Grażyna Morys** -Georgica z Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Przedstawiła kierunki zmian w poradnictwie zawodowym w resorcie pracy. Stan poradnictwa zawodowego w lubuskich szkołach przedstawił **Roman Sondej** – kurator oświaty. Na konferencji Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze reprezentowała **Jadwiga Klimanowska**, która omówiła poradnictwo zawodowe świadczone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Zaprezentowała też nową inicjatywę podjętą przez WUP w postaci porozumienia na rzecz poradnictwa zawodowego. Zapoznała z rezultatami konferencji pt. „Wyzwania Lubuskiego Rynku – Rozwój z troską o człowieka” zorganizowanej we wrześniu br., z udziałem przedstawicieli środowisk poradnictwa zawodowego w województwie lubuskim.

(jk, mak)

Bezrobocie w Lubuskim w 2008 r.

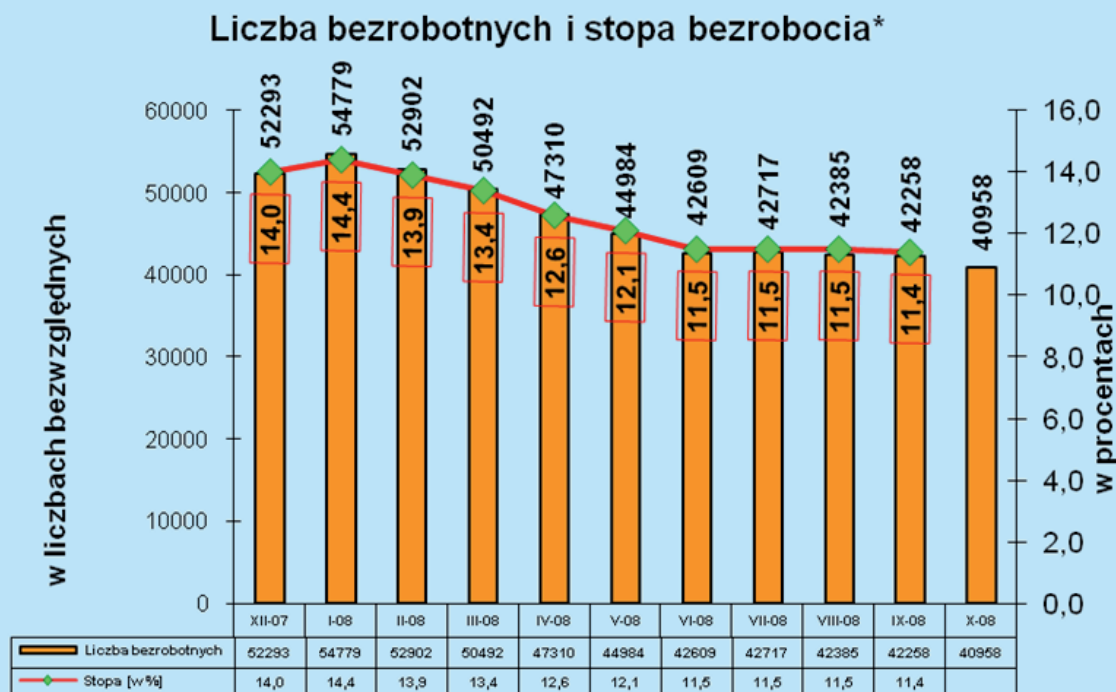
W końcu listopada 2008 r. w powiatowych urzędach pracy województwa lubuskiego było zarejestrowanych 43119 osób, w tym 24698 kobiet, które stanowiły 57,3% ogółu bezrobotnych. Stopa bezrobocia w październiku 2008 r. wynosiła 11,1% i była o 2,9 punktu procentowego niższa niż na początku roku.

Wprawdzie bieżący rok przyniósł widoczną poprawę na rynku pracy województwa lubuskiego, to równocześnie uwidoczniły się pewne zjawiska gospodarcze negatywne oddziałujące na dynamikę spadku bezrobocia. W okresie jedenastu miesięcy 2008 r. napłynęły do powiatowych urzędów pracy 44754 oferty pracy, o 7832 mniej niż w analogicznym okresie 2007 r. (o 14,9%). W okresie jedenastu miesięcy 2008 r. 25 zakładów z terenu województwa lubuskiego zgłosiły zamiar zwolnień grupowych, podczas gdy w analogicznym okresie 2007 r. zamiar zwolnień grupowych odnotowano w 15 zakładach. Dlatego nie może dziwić fakt wyhamowania wysokiej dynamiki spadku bezrobocia w województwie lubuskim.

W okresie jedenastu miesięcy 2008 r. bezrobocie zmniejszyło się o 17,5% (o 9174 osoby), gdy w analogicznym okresie 2007 r. bezrobocie zmniejszyło się o 30,0% (o 21809 osób).

Na koniec listopada w rejestrach bezrobotnych dominowały osoby: poprzednio pracujące (79,3%), bez prawa do zasiłku (78,4% ogółu bezrobotnych), bez wykształcenia średniego (64,0%), kobiety (57,3%), zamieszkałe w mieście (56,1%), oraz długotrwale bezrobotne (48,0%).

W województwie lubuskim nadal występuje duże zróżnicowanie lokalnych rynków pracy. W październiku najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach krośnieńskim (25,0%) oraz żagańskim (20,4%), lokującym je w grupie powiatów o najwyższej stopie bezrobocia w Polsce. Jednocześnie w dwóch powiatach grodzkich: gorzowskim i zielonogórskim odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 3,4% i 4,7%, niewiele odbiegającej od tej jaka występuje w wielkich metropoliach Polski.

* korekta stopy bezrobocia od stycznia do sierpnia 2008 r. dokonana została przez GUS we wrześniu 2008 r.